

Skolevæsenet henlagte Legater kunne komme Communiens Stattesydere tilgode.

Med Hensyn til § 13 er der fra Udvalgets Side gjort flere Forslag, som jeg langt fra i og for sig kan have Noget imod, og som jeg snarere ønsker kunde blive til Virkelighed; jeg regner dertil Forslaget om, at 125 Rd. forandres til 150, og Forslaget om, at de kirkelige Indtægter skulle holdes udenfor Beregningen af Gagesatserne for Kjøbstadlærerne. Det kunde vistnok være meget ønskeligt, at Kjøbstadlærernes økonomiske Stilling paa denne Maade kan blive forbedret, men jeg troer, at den i en ikke ringe Grad allerede er forbedret ved Udkastets Bestemmelser. Det vil vist være overflødig at henlede det ærede Things Opmærksomhed paa, at det kun er efter den alvorligste Overveielse af de forskjellige Betænkkeligheder, som ere fremkomne i de af Ministeriet indhentede Oplysninger, at Ministeriet har troet ikke at kunne gaae videre; det har saa meget mindre kunnet gjøre det, som der her kunde blive Spørgsmaal om at belaste Communerne over deres Evne, ligesom ogsaa de Betænkkeligheder, der fra et andet Ministeriums Side, der nærmest har at varetage Communerens Lary, kunde fremkomme, ogsaa maatte komme i Betragtning. Naar der af den ærede Ordfører er henviist til en anden Paragraph i Lovudkastet, der formeentlig skalde bøde paa de Ulemper, der kunde komme frem, ved saa betydeligt at forhøje Lønnen for Kjøbstadlærerne, saa troer jeg ikke, at den Udvei kan tillægges nogen Vægt. Der er vel en Bestemmelse om, at Skolefondenes Bestyrelse kan komme trængende og fattige Kjøbstæder til Hjælp, men det er jo aldeles overladt denne Bestyrelse at afgjøre, om Betingelserne for en saadan Hjælp til en eller anden Kjøbstad kunne ansees at være tilstede, og det er paa den anden Side vist, at en Kjøbstad i høi Grad kan blive bebyrdet, uden at man derfor kan vente, at Skoleraadet, som jo for den overveiesende Deel bestaaer af Repræsentanter fra Landet, skal gaae ind paa at erkjende en saadan Kjøbstad for at være trængende eller fattig. I Udkastet er man heller ikke gaaet ud fra; at den der givne Bemyndigelse just skalde anvendes paa den Maade; det er

snarere antydet, at Understøttelsen skalde stee, naar der var Tale om særlige Bygningsforetagender, s. Ex. ved Udvidelse af en Skole og deslige; — at Hjælpen skalde blive ydet, for at Kjøbstadlærernes Løn kunde naae den i Loven foreskrevne Størrelse, vil vist meget sjældent blive Tilfældet. Jeg maa desuden ogsaa ansee det for høist uheldigt at kaste et saadant Spørgsmaal ind i Skoleraadet, idet dets Afgjørelse i saa Henseende vistnok meget ofte vilde fremkalde Misnøie paa den ene eller den anden Side, efter som Svaret vilde gaae i den ene eller den anden Retning. Jeg maa derfor meget bestemt holde paa, at man ikke fraviger den Bestemmelse, som er optagen i Udkastet, og som er gjenoptagen af den Rigsdagsmand, der sidst havde Ordet, hvorefter det overlades Ministeriet, efterat have indhentet de fornødne Oplysninger, navnlig fra Borge-repræsentanterne, ikke blot at forhøje Lønnen for Kjøbstadlærerne, men ogsaa, hvor det er nødvendigt, at nedsætte Beløbene. Jeg kan derfor paa ingen Maade gaae ind paa et Forslag, hvis muligt mislige Følger kun kunne afhjælpes ved den her i Thinget fremsatte, efter min Formening upaalidelige Anviisning paa Skolefonden, isærdeleshed efterat man har vedtaget, at de kirkelige Indtægter skalde holdes udenfor Gageansættelsen og har forholdt det lovbestemte Minimum med 25 Rd. Jeg kan, som sagt, ikke gaae ind paa en saadan Forhøielse, naar man ikke har den Udvei aaben, at, hvor særlige Omstændigheder kunne gjøre det tilraadeligt, der kan Ministeriet gaae under dette Beløb.

B. Mørgaard: Da det af § 12 ikke har været mig ganske klart, hvorvidt Skoleinspektionerne, som have at undersøge Skolevæsenets Formuesforhold, kunne komme til at disponere over de af Private, til høiere Bønder eller Folkeskoler oprettede Fonds, har jeg tilladt mig at stille et Forslag om en Tilføining til § 12 desangaaende, som gaaer ud paa, at de af private, til høiere Bønder eller Folkeskoler oprettede Fonds, alle Lider blive at anvende i Overensstemmelse med de Regler, som af Fundator er bestemt. — Der er jo allerede enkelte Høiskoler, som ere i Besiddelse